

deSingel

Internationale Kunstcampus

2009-2010 BLAUWEZAAL

L'ŒIL DE L'ÉLÉPHANT
DO 6 MEI 2010

2009-2010/ JAZZ

CECIL TAYLOR SOLO & DUO
ZO 4 OKT 2009

GRÄWE-REIUSEGER-HEMINGWAY TRIO
VR 13 NOV 2009

CRAIG TABORN TRIO
WO 2 DEC 2009

A TOUCH OF NOIR / THE SHADES OF JAZZ ON NOIR
VR 12 FEB 2010

THE CLAUDIA QUINTET & MATT MITCHELL
VR 5 MRT 2010

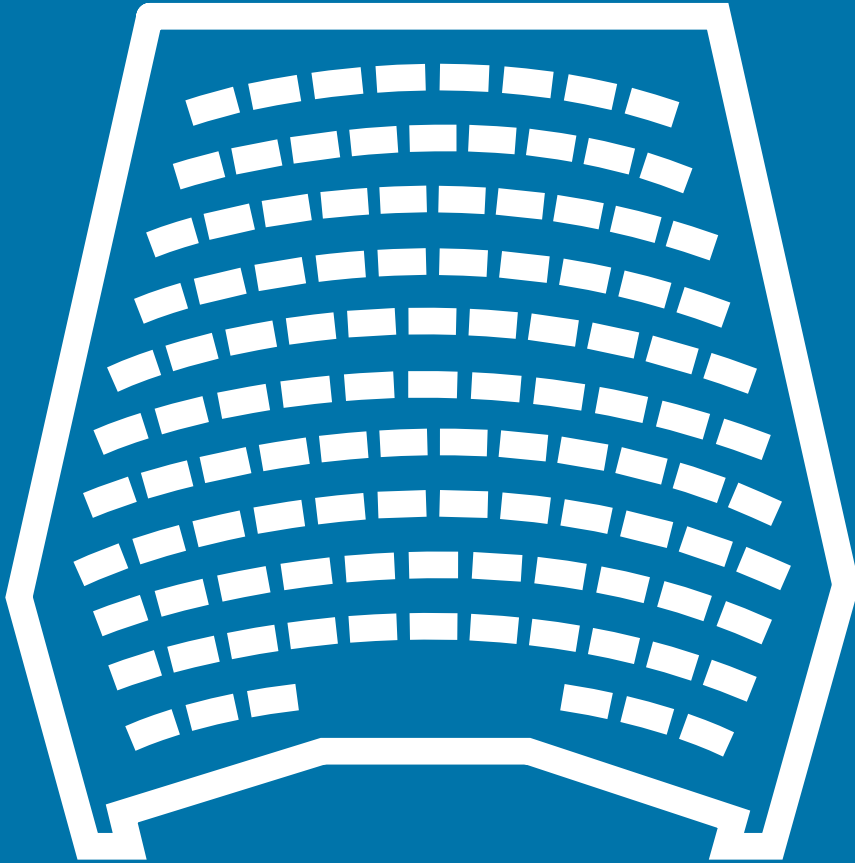
REQUIEM FOR A DYING PLANET
DO 11 MRT 2010

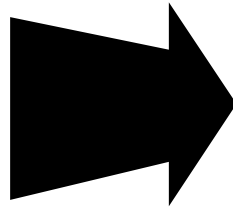
L'OEIL DE L'ÉLÉPHANT
DO 6 MEI 2010

inleiding **Hugo De Craen / 19.15 uur / vergaderzaal**

begin **20.00 uur**
einde omstreeks **21.30 uur**
er is **geen** pauze

teksten programmaboekje **Didier Wijnants**
coördinatie programmaboekje **deSingel**

L'ŒIL DE L'ÉLÉPHANT

MICHEL PORTAL klarinet, basklarinet & saxofoons

LOUIS SCLAVIS klarinet, basklarinet & sopraansaxofoon

HENRI TEXIER contrabas **CHRISTOPHE MARGUET** percussie

GUY LE QUERREC fotografie

gelieve uw GSM uit te schakelen

De inleidingen kan u achteraf beluisteren via www.desingel.be
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.

Op www.desingel.be kan u uw visie, opinie, commentaar, appreciatie, ..
betreffende het programma van deSingel met andere toeschouwers delen.
Selecteer hiervoor voorstelling/concert/tentoonstelling van uw keuze.
Neemt u deel aan dit forum, dan maakt u meteen kans om tickets te winnen.

Bij elk concert worden cd's te koop aangeboden door 't KLAverVIER,
Kasteeldreef 6, Schilde, 03 384 29 70 > www.tklavervier.be

foyer de kunsthaven

enkel open bij avondvoorstellingen in rode en/of blauwe zaal
open vanaf 18.40 uur
kleine koude of warme gerechten te bestellen vóór 19.20 uur
broodjes tot net vóór aanvang van de voorstellingen en tijdens pauzes

Hotel Ramada Plaza Antwerp (Desguinlei 94, achterzijde torengedouw ING)

▶ Restaurant HUGO's at Ramada Plaza Antwerp
open van 18.30 tot 22.30 uur

▶ Gozo-bar
open van 10 uur tot 1 uur, uitgebreide snacks tot 23 uur
deSingelaanbod: tweede drankje gratis bij afgifte van uw toegangsticket

Reclamepanelen omringen de bouwwerf van deSingel. De plaatsing van deze
panelen levert extra middelen op om de bouwkosten te financieren. De toelating voor
het plaatsen van de advertentiepanelen geldt voor de periode van de bouwwerken.
Wij hopen op uw begrip.

GUY LE QUERREC EN DE JAZZ: EEN INTELLIGENTE ONTMOETING

Het is de moeite waard om eens te surfen naar de website van het fotografencollectief Magnum en daar de naam Guy Le Querrec aan te klikken. In stevig tempo passeren vijftig zwartwitfoto's de revue. De eerste doet glimlachen: drie vrouwen met opwaaiende jurken bovenop de oude vuurtoren van Antibes, 1956. Dan Charles Mingus, niet in Antibes maar in het Théâtre des Champs-Élysées in Parijs, 17 april 1964, de avond dat Johnny Coles tijdens het concert een maagperformatie deed en naar het ziekenhuis werd afgevoerd. Eric Dolphy was toen nog springlevend, tot enkele maanden later. Veel foto's tonen fijne jazzanekdotiek: een slapende Dizzy in de bus op weg naar Nîmes, een rokende Dexter Gordon bijna klaar om Dale Turner te spelen in Taverniers 'Round Midnight', verderop nog eens Mingus maar nu onthoofd door zijn eigen contrabas (en toch zo herkenbaar).

Een ontroerende choreografie

Toch zijn de jazzfoto's net niet in de meerderheid. Le Querrec is een fotograaf van gestold leven en de foto's hebben vaak een komisch of hilarisch kantje: een peuter met fopspeen gluurt in de coulissen van een naaktrevue (de scène lijkt op 'Nude Descending a Staircase'), een kalende oude DJ drukt zijn oor tegen een vinylplaat, vier keurig geklede heren en een Citroën staan met bijna natte voeten te kijken naar de paardenrennen op een Bretoens strand. Maar niet alleen mensen maken het leven in Le Querrecs foto's. Eén van de mooiste toont een hotelkamer in Mali: twee stoelen, een wapperend gordijn, een donker deurgat en het binnenvallende zonlicht dansen samen een ontroerende choreografie.

Schaduwen en spiegels

Al die foto's zijn momentopnames, versteend leven, zomaar gevonden, niet geënceneerd. Toch is Le Querrec niet helemaal vies van encenering. Bekijk zijn profielfoto op Facebook: de fotograaf-krullenbol kijkt recht in de lens, zijn Leica in de rechterhand is lichtjes neerwaarts gericht. De foto is gemaakt door een andere Leica, wellicht met zelfontspanner. Tussen de lens en de fotograaf bevindt zich een glasraam met gegraveerde olifant die de mond van Le Querrec aan het oog onttrekt. De hele foto baadt in de spiegel- en schaduweffecten. In de achtergrond is nog de rug van een vrouw te zien, maar het is niet duidelijk of die nu achter de

fotograaf of ergens achter het fotoestel staat. Het lijkt wel een montage, maar niets lijkt zeker in deze raadselachtige wereld.

Een Afrikaans spreekwoord?

Een olifant, ook dat kan geen toeval zijn. Waarom zou Le Querrec zijn recentste project 'L'Oeil de l'éléphant' hebben genoemd? Officieel omdat hij houdt van een oud Afrikaans spreekwoord dat zegt dat het oog van de olifant het leven registreert als een opeenvolging van momentopnames. Vreemd nochtans: op het internet zijn veel Afrikaanse spreekwoorden over olifanten te vinden, maar geen enkel dat het heeft over het oog van de olifant. Olifanten hebben een slurf, slagstanden, grote oren, enorme poten, zelfs een interessante staart. Maar ogen? Een olifant ziet eigenlijk niet eens zo goed, hij communiceert vooral met geluiden.

Zelfherkenning

Toch is er iets interessants met die ogen. Wetenschappers hebben namelijk aan de hand van gecontroleerde kijktests (de zogenaamde spiegelproef) de intelligentie van olifanten kunnen 'bewijzen'. Bij een spiegelproef worden op het lichaam visuele markeringen aangebracht die alleen zichtbaar zijn als het dier voor een spiegel staat. Sommige dieren gaan op basis van wat ze in de spiegel zien naarstig op zoek naar de markeringen op het eigen lichaam; dat is een teken dat het beest doorheeft dat het naar zichzelf aan het kijken is. Zelfherkenning is echter uiterst zeldzaam in het dierenrijk (verder alleen nog te vinden bij mensen (vanaf 18 maanden), apen, dolfijnen en eksters). Het wordt beschouwd als de basisvoorwaarde voor gevoelens als empathie, altruïsme en alle vormen van hoger sociaal gedrag.

Op zoek naar een sleutel

Nogal wat foto's van Le Querrec doen overigens een beetje denken aan die rare spiegelproef. Tenminste: als kijker sta je soms raar te kijken, vraag je je af hoe de afgebeelde werkelijkheid in elkaar zit. Neem die foto van in de Morning Star studio's met gitarist Jeff Lee Johnson: een spel van schaduwen en reflecties. Of die foto van het Mike Westbrook Orchestra in Mulhouse. Kijk ook naar de foto met saxofonist Evan Parker, contrabasist Henri Texier en drummer Daniel Humair. Van Evan Parker is alleen zijn rechterbeen en -arm zichtbaar, maar zijn silhouet wordt vervolledigd door het spiegelbeeld van Daniel Humair waarvan je niet weet of hij nu wel of niet naar Henri Texier kijkt. Het lijkt bijna een intelligentietest voor de kijker, net zoals voor die olifant die de markeringen op zijn huid zoekt.

Ritmes en syncopen

Niet dat Le Querrec voortdurend irritante spelletjes speelt met de kijker. Maar zijn beelden hebben vaak toch iets bevreedends of bevatten min-

stens een aantal onderhuidse intriges. Toch komt daar weinig zoekwerk bij kijken. Het is eerder een spontaan vinden van dat ene toevallige moment in die ene toevallige blik vanuit dat ene (bijna) toevallige standpunt. Zijn motto op Facebook is dan ook: "A photographer is an acrobat treading the high wire of chance, trying to capture shooting stars." Elders zegt hij daarover het volgende: "Mijn fotografie draait altijd rond ritmes, syncopen en verschuivingen. Ze laaft zich aan het aleatorische, het precaire en de improvisatie van de realiteit."

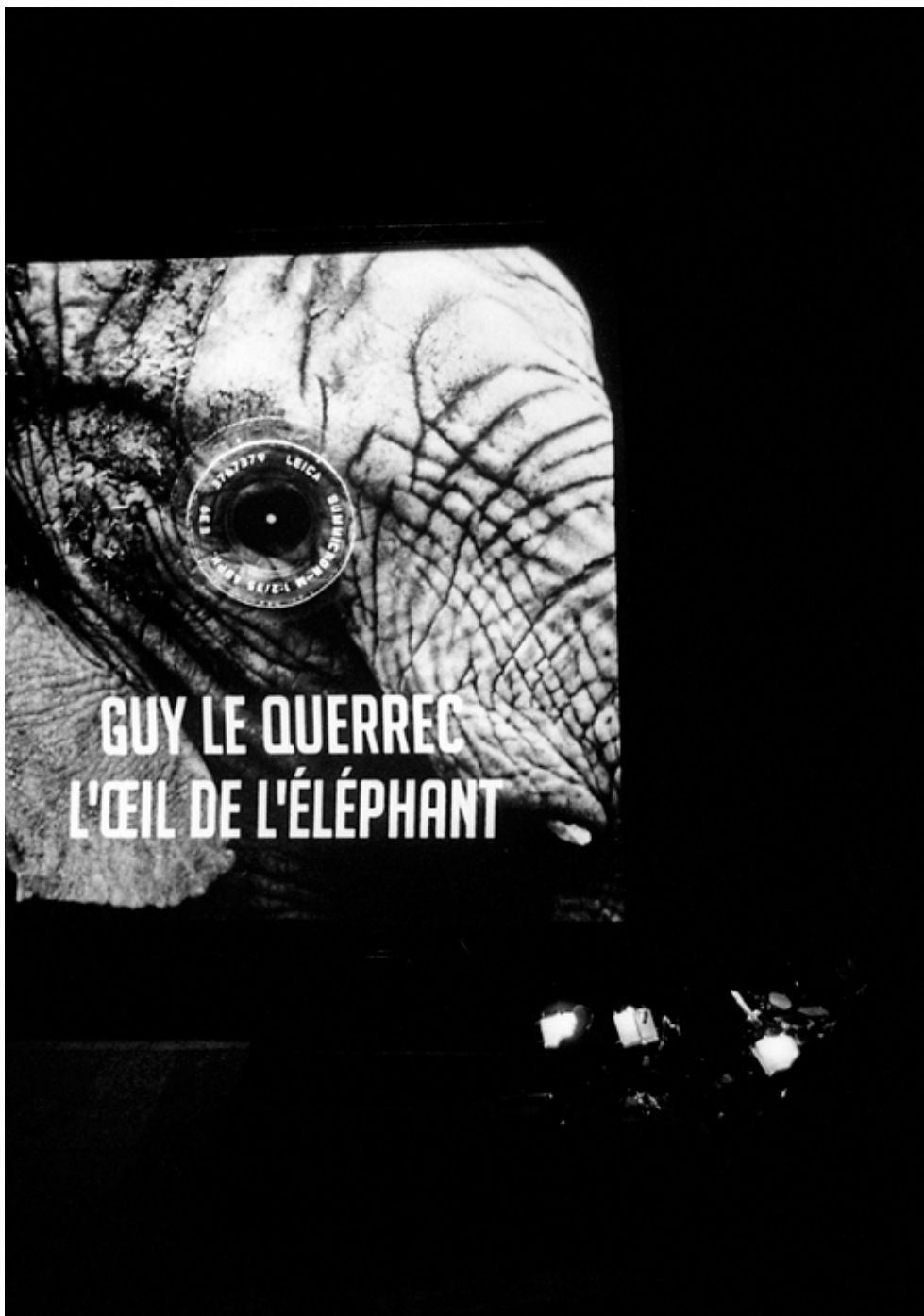
De liefde voor Afrika

Aha, improvisatie, daar hebben we natuurlijk een link met jazz. Een liefdesverhouding, dat is duidelijk. De muziek fascineerde hem al heel vroeg, zijn eerste jazzfoto's dateren van de jaren vijftig (in Londen). En de jazz is hem blijven fascineren. In de jaren tachtig begint hij mee te werken aan jazzdocumentaires, in de jaren negentig is de intense samenwerking met Henri Texier, drummer Aldo Romano en rietblazer Louis Sclavis een feit. Die samenwerking draait rond nog een andere liefde: Afrika. Le Querrec fotografeert het leven in Afrika, fotografeert de doortocht van dat trio in Afrika en confronteert dat trio nadien opnieuw met foto's van het leven van Afrika. Het resultaat is een trilogie: 'Carnet de routes' (1995), 'Suite Africaine' (1999) en 'African Flashback' (2005).

De hond des huizes

Met het nieuwe project 'L'Oeil de l'éléphant' gaat Le Querrec nog een stap verder. De trilogie was een wisselwerking tussen foto's en muziek, maar er was geen 'maître d'ouvrage'. Hier wel: Le Querrec geeft de voorzetten, de muzikanten spelen daar op in. En in het beste geval creëren ze iets dat lijkt op de intriges in Le Querrecs foto's. Ook Sclavis en zijn collega's dansen een ontroerende choreografie, ze wisselen glimlachjes uit, verdwijnen achter coulissen en gluren naar elkaar, al of niet via een spiegelbeeld. In de selectie foto's staat nu niet Afrika centraal. Het is een selectie uit zijn hele oeuvre, met beelden uit de meest uiteenlopende contexten: zigeuners in Frankrijk, indianen in South Dakota, USA, olifanten op Place Trocadéro met de Eiffeltoren in de rug, een repetitie van de presentatie van de wintercollectie schoenen van Christian Lacroix. Maar natuurlijk ook jazzmusici: Brad Mehldau geëscorteerd door twee parapludragers, de schaduw van John Zorn, Michel Petrucciani in de armen van Aldo Romano, Ben Webster in de kleedkamer voor een concert. En ook: John Coltrane, al verschijnt die alleen op een tv-scherm van een Frans cultureel ambassadeur in Equatoriaal Guinea. De hond des huizes verlaat hoofdschuddend de woonkamer.

Didier Wijnants

© Guy Le Querrec

Michel Portal (°1935) is componist en speelt tevens klarinet, saxofoon en bandoneon. Als muzikant is hij even goed thuis in klassieke werken als in hedendaagse muziek (hij vertolkte werk voor Boulez, Stockhausen, Berio, Kagel, Globokar en anderen). Toen de vrije improvisatiebeweging in Frankrijk van start ging, lag Portal mee aan de basis van de New Phonic Art groep, met ideeën gebaseerd op collectieve vrije improvisatie, de zoektocht naar bijzondere geluiden en rechtstreekse expressie. Toch bleef hij ook de populaire dansdeuntjes uit zijn jeugd spelen, muziek uit zijn geboortestreek Baskenland en jazz van zijn nieuwe thuisbasis. In 1971 richtte hij 'Michel Portal Unit' op, een losse structuur die een forum bood voor vrije improvisatie met Europese en Amerikaanse muzikanten. Sinds 1975 componeerde hij heel wat muziek voor film en televisie, waarvoor hij drie Césars en één Sept d'or ontving. Op het vlak van de Europese jazz oefende Michel Portal een belangrijke invloed uit. Zijn impact is steeds merkbaar, of hij nu speelt in duet met Bernard Lubat of Martial Solal, uitgenodigd wordt om groepen als Humair-Jeanneau-TeXier of Kühn-Humair-Jenny Clark te begeleiden of tijdelijk partner is van Jack deJohnette, Dave Liebman, Howard Johnson, John Surman of Mino Cinelu.

Louis Sclavis (°1953, Lyon) begon muziek te studeren op zijn negende en specialiseerde zich in klarinet, basklarinet en sopraansax. In de Lyon Workshop ontmoette hij Michel Portal en Bernard Lubat. Hij speelde in Chris McGregor's Brotherhood of Breath en in het kwartet van Henri Texier. Later vormde hij met Texier en drummer Aldo Romano het befaamde African Trio. Sclavis' projecten zijn heel uiteenlopend: een speelse hommage aan Ellington, een moderne interpretatie van Rameau, hevige improvisaties met stemmenkunstenaar Médéric Collignon, kamermuziek met onder meer Dominique Pifarély.

Henri Texier is als contrabassist een steunpilaar van de Europese jazz-scène. Als twaalfjarige ontdekt hij de jazz, snel daarna ruilt hij de piano voor de contrabas. Na zijn bliksemsnelle debuut eind jaren zestig (toen hij pas twintig was) naast Amerikaanse grootheden van de bebop als Bud Powell, Donald Byrd, Dexter Gordon of Kenny Clarke, volgden twee decennia van inventief samenwerken met onder meer François Jeanneau, Daniel Humair, Michel Portal, Aldo Romano, Louis Sclavis, Bernard Lubat, Didier Lockwood en anderen. Tijdens de jaren negentig stelde Texier zijn warme sonoriteit en melodisch talent ten dienste van de jonge musketiers van de vrij improvisatie, vastberaden om de degens te kruisen.

Christophe Marguet is een drummer die een parcours heeft afgelegd dat aan de ene kant in de traditie van swing en bebop is geworteld en uitwaaiert naar de vrije improvisatie. Hij staat bekend als iemand die in (klank)kleuren denkt en is tevens componist en bevlogen leader van verschillen-

de ensembles. Van zijn zeventiende is hij actief in de Parijse jazzclubs. Hij neemt er in 1993 zijn eerste twee cd's op met pianist Georges Arvanitas. De ontdekking van de free jazz opent nieuwe horizonten voor Marguet. Sinds 1993 vormt hij een trio met Sébastien Texier en Olivier Sens en later een sextet met ondermeer Daunik Lazro en Michel Massot. De laatste jaren speelt hij regelmatig met Eric Watson, Henri Texier en Joachim Kühn.

Guy Le Querrec (°1941) is een wereldwijd gekende Franse fotograaf en filmmaker. Hij maakte zijn eerste foto's van jazzmuzikanten in Londen in de late jaren vijftig. In 1967 werd hij professioneel en werkte als fotoredacteur en fotograaf voor het magazine Jeune Afrique, voordat hij in 1971 Viva Agency vervoegde. In 1976 werd hij geëngageerd door Magnum Photos.

BINNENKORT IN DESINGEL

CHAMP D'ACTION & DE SCHELDEZONEN

OLV. ERIK MAST

& SJOW

OLV. ERWIN ROBBENS

S VERSTOCKT Ein Marsch - Kein Marsch (wereldcreatie)

S PRINS Plug 'n play (wereldcreatie)

Carnaval de Binche, 2007 © Rudi Wilderjans

ZA 15 MEI 2010 20 UUR / BLAUWE ZAAL

INLEIDING Dirk Moelants 19.15 uur / foyer de kunsthaven

€ 15 basis / € 10 -25/65+ / € 8 -19 jaar

DE KUNSTCAMPUS GROEIT +12.000 M²

Een bouwproject van de Vlaamse Gemeenschap en de Artesis Hogeschool Antwerpen voor deSingel internationale kunstcampus en het Conservatorium van de Hogeschool Antwerpen.

PERMANENTE TOELICHTING VESTIAIRE DESINGEL
wo>zo/14>18 uur & aansluitend bij voorstellingen/concerten

2009-2010 architectuur theater dans muziek

ABO **TICKETS**

deSingel

Desguinlei 25 / B-2018 Antwerpen
ma → vr 10 → 19 uur / za 16 → 19 uur

www.desingel.be
tickets@desingel.be
T +32 (0)3 248 28 28
F +32 (0)3 248 28 00

deSingel is een kunstinstituut van de Vlaamse Gemeenschap en geniet de steun van

STAD ANTWERPEN

hoofdsponsor

Haven van
Antwerpen

mediasponsors

dS De
Standaard

Knack
weekblad
focus